

Expunere de motive
la propunerea legislativă pentru completarea
Art. 39, Art. 293 și Art. 294 din OUG 34/2006, actualizată în 2014, privind
atribuirea contractelor de achiziție publică,
a contractelor de concesiune de lucrări publice
și a contractelor de concesiune de servicii

Protecția pădurilor se poate face printr-un set amplu și complex de măsuri. Pe lângă măsurile care privesc trasabilitatea lemnului și care sunt binevenite, acest proiect de lege completează încercările de a limita sau chiar stopa masacrul asupra pădurilor din România. În plus, propunerea legislativă obligă autoritățile publice la asumarea unei atitudini responsabile cu privire la modul în care este realizată exploatarea lemnului. Măsurile legislative de stimulare a unui management responsabil al pădurilor sunt cerute atât de către recomandări și reglementări europene, cât și de situația alarmantă din România ultimelor decenii de tăieri masive.

În ultimii 25 de ani de defrișări masive și se exploatare iresponsabilă a lemnului în România, suprafața împădurită din țara noastră s-a redus substanțial, ajungând la doar aproximativ 26,3% din teritoriu, cu mult sub media europeană de cca 31%¹.

Conform Curții de Conturi, între 1990 și 2012, 366.000 de hectare au fost defrișate ilegal în România generând o pierdere de 5 miliarde de Euro². Retrocedările ilegale de pădure au contribuit la amplificarea acestui fenomen, rețele infracționale care includ politicieni, magistrați și alți reprezentanți ai autorităților publice fiind implicați în falsificarea de documente și obținerea de decizii favorabile ale unor instanțe în baza unor asemenea acte.

¹ <http://www.agerpres.ro/infografice/2013/09/27/exploatarea-lemnului>

² <http://www.antena3.ro/romania/peste-360-000-de-hectare-de-padure-taiate-ilegal-in-romania-paguba-5-miliarde-euro-262087.html>

Perioada de criză din ultimii ani, după 2008 a dus la o intensificare a tăierilor de pădure și la creșterea exporturilor de masă lemnoasă, iar reîmpăduririle țin cu greu pasul cu defrișările. În ultimii 25 de ani doar cca 40.000 de hectare au fost reîmpădurite.

Impactul negativ al reducerii suprafețelor împădurite se reflectă inclusiv în dezastrele naturale care au lovit România. Inundațiile au avut efecte mult mai drastice în zonele cu versanți unde pădurile au fost tăiate masiv. Schimbările climatice sunt amplificate, pe lângă emisiile de gaze cu efect de seră, și de defrișări masive. Habitatele unor specii amenințate sau endemice s-au redus ceea ce afectează grav biodiversitatea din România.

Presiunea crescândă asupra pădurilor cere luarea unor măsuri care să reglementeze cât mai cuprinzător modul în care este exploatat lemnul în țara noastră.

Soluția la aceste probleme depinde în mod crucial de un management responsabil aplicat tuturor suprafețelor de pădure din România. Tăierile ilegale de pădure trebuie combătute cu mijloace specifice iar transportul și tranzacțiile de material lemnos trebuie să fie sub un control strict. Identificarea și sancționarea drastică a celor care efectuează tăieri ilegale este absolut necesară. Modul în care se desfășoară transporturile de masă lemnoasă trebuie monitorizat astfel încât sursele ilegale să fie rapid identificate.

Totodată, pentru a îmbunătăți substanțial situația pădurilor din țara noastră este nevoie de certificarea surselor de masă lemnoasă, lucru care are drept scop o exploatare durabilă a acestora. Actualmente, suprafața exploatărilor lemnoase certificată este de cca 37%. Prin acest proiect de lege, certificarea va fi stimulată întrucât mulți dintre furnizori vor dori să participe la licitațiile inițiate de către instituțiile publice și nu o vor mai putea face altfel.

Practic, în situația în care alte filtre legale nu reușesc să oprească până la capăt exploatările ilegale de masă lemnoasă, autoritățile publice au ocazia ca, atunci când achiziționează lemn ori produse derivate să ceară furnizorilor documentele care să ateste faptul că respectivele produse provin din surse certificate. Această cerință nu privește simpla legalitate a sursei lemnului, ci faptul că el provine dintr-o sursă certificată, adică

una care garantează o exploatare responsabilă și durabilă. De asemenea, dacă este vorba de lemn recuperat, ori de hârtie reciclată, legea va stimula astfel de achiziții.

Conform WWF, *“O pădure certificată este o una bine gospodărită, unde nu au loc tăieri ilegale, lemnul este recoltat ținând cont de principiile sociale, culturale și de mediu și nu sunt folosite substanțe chimice foarte puternice pentru combaterea dăunătorilor, fiind protejate atât cursurile de apă, cât și biodiversitatea.”*³

De asemenea, *certificarea forestieră nu se traduce prin lemn de calitate mai bună decât cel necertificat, ci prin certificarea managementului forestier aplicat în pădurile respective”*.⁴

Autoritățile publice reprezintă unul dintre marii beneficiari ai produselor din lemn. La nivel european 17% dintre achizițiile de produse din lemn, inclusiv hârtie și mobilier, vin dinspre autoritățile publice. Așadar, sectorul public este unul dintre principalii beneficiari ai acestei industrii. Prin asumarea unor astfel de prevederi în lege, administrația publică va fixa un standard și va contribui substanțial la reducerea defrișărilor abuzive ori a exploatării necertificate a lemnului.

Inițiativa are o relevanță majoră și pentru că transmite un semnal că autoritățile publice își asumă obiectivul de a achiziționa exclusiv produse din lemn obținute din surse certificate. Sursele necunoscute sau nesigure trebuie să fie descurajate și chiar eliminate, pe cât posibil, de pe piață.

Certificarea exploatărilor forestiere aduce beneficii suplimentare comunităților și nu produce distrugerii mediului. De asemenea, reprezintă o garanție a unei silviculturi responsabile, prin care pădurile nu își reduc din suprafețe, fiind o activitate economică circumscrisă principiilor unei economii durabile.

Autoritățile publice trebuie să fie un exemplu. De aceea se impune luarea unei astfel de decizii ca, la nivelul instituțiilor publice să fie făcute exclusiv achiziții de lemn

³ http://romania.panda.org/ce_facem/paduri/certificarea_pdurilor_conform_standardului_fsc/

⁴ http://romania.panda.org/ce_facem/paduri/certificarea_pdurilor_conform_standardului_fsc/

și produse derivate care să provină exclusiv din surse certificate, ori, după caz, reciclate. Legea achizițiilor publice prevede și acum faptul că autoritățile contractante pot introduce astfel de criterii pentru protecția mediului atunci când întocmesc caietele de sarcini. Însă este nevoie de o prevedere explicită care să se refere la lemn și produse din lemn, inclusiv hârtie.

Faptul că autoritățile publice ar putea achiziționa lemn și produse derivate din surse care nu beneficiază de un management responsabil ori chiar din surse ilegale este inacceptabilă. De aceea, o astfel de reglementare precum propunerea de față se justifică și este în concordanță cu reglementări deziderate europene în domeniu.

Din nefericire, cele mai mari exporturi sunt cele de lemn neprelucrat, relevă o analiza pe baza datelor Institutului National de Statistică, citată de Ziarul Financiar. Acest lucru este încurajat și de faptul că, deocamdată, suprafețele certificate de pădure acoperă doar puțin peste o treime din suprafața totală exploatată.

Spre exemplu, doar pe primele nouă luni ale anului 2010, valoarea exporturilor totale realizate de industria lemnului, a hârtiei și a mobilei era de 2,4 miliarde de euro, adică 7,82% din totalul exporturilor, în creștere de la 1,9 miliarde (8,02%) în aceeași perioadă a lui 2009.

Sunt de părere că va fi necesară impunerea certificării și cu privire la masa lemnoasă exportată de către România, dar acest lucru va face obiectul unui alt proiect de lege.

Remus Cernea
Deputat independent

